

1229
3

ORATIO. PARENTALIS

DIVI

THOMAE. ITTIGII

S. THEOLOGIAE. DOCTORIS. ET. PRO
FESSORIS. PVBLICI. COLLEGII. THEOLOGICI. ET. CON
SISTORII. ELECTORALIS. ATQVE. DVCALIS. ASSESSO
RIS. CANONICI. MISENENSIS. AD. D. NICOLAI
PASTORIS. ET. DIOECESEOS. LIPSIENSIS
SVPERINTENDENTIS

VIRI. DE. ECCLESIA. ATQVE. ACADEMIA
OPTIME. MERITI

IMMORTALI. MEMORIAE

SACRA

DIXIT

IN. MAIORI. PRINCIPVM. COLLEGIO

IN. FREQVENTISSIMA. PATRV. CIVIVMQVE. CORONA

D. XVII. KALEND. MAIL. A. C. M. DCC. XI

CHRISTIANVS. FRIDERICVS. BOERNERVS

S. TH. D. SACRARVM. HVMANIORVMQ. LITTERARVM

PROF. PVBL. COLL. MAIORIS. PRINCIPVM. COLLEGA. ACADEMIAE

BIBLIOTHECARIVS. ET. ORDINIS. PHILOSOPHICI.

H. T. DECANVS

LIPSAE. LITERIS. IO. SAMVELIS. FLEISCHERI

1230

RECTOR ACADEMIAE
MAGNIFICE
PATRES VTRIVSQVE REIPUBLICAE
CONSCRIPTI

TVQVE GENEROSORVM NOBILISSIMORVMQVE
CIVIVM LECTISSIMA CONCIO

Vanquam mihi semper conspectus vester multo iucundissimus, hic autem locus ad dicendum ornatisimus est visus; nunc tamen inuitus plane reculansque suggestum hunc conscendi, necessarius quippe ac dignis expectatione vestra praesidiis destitutus. Vos enim, Auditores, hodierno die, quo supremum idque illaetabile officium praestandum est THOMAE ITTIGIO, idoneum tanti viri praeconeum, et laudatorem eloquentissimum expectatis. Et certe, ipsi diui Praefulis manes commemorationem meritis parem, hoc est, exquisitissimam iure quodam suo deposcunt. Ego vero hoc dum cogito, meorum virium probe mihi conscius, non possum, quin magnopere mihi metuatam, verearque, ne officium ab impari laudatore susceptum moleste grauiterque feratis. Itaque, si meo res arbitrio ageretur, vobiscum assidere, et, GREGORIO quodam BASILII nostri laudes celebrante, merita eius tacite venerari, simulque grauisissimam Academiae nostrae et totius, qua puriorum partium est, Ecclesiae, quae virum amisit, quem maiorem vix sperare, meliorem expetere non potuit, iacturam acerbissimis lacrymis deplorare, quam indiferta oratione THOMAM collaudare praeoptarem. Sed enim vero, postquam semel dicendi prouinciam ingressus sum, quam et venerandi Theologorum Ordinis auctoritas, et propensissima haeredum ITTIGIANORVM in me voluntas, tum vero pietas in hospitem ac praeceptorem de me optime meritum mihi impoluit, cumque vos omnes tacentes ego videam, praefatam famam, quam pietatem negligere, et si nihil nostra oratione ad laudem ITTIGII adinci possit, simplici commemoratione egregiarum dotum, et Chae-
ronensis

ronensis exemplo cum virtutibus illustribus cuiusdam veteris Ecclesiae doctoris facta comparatione, satis magnam viri admirationem posteritati relinquere. Circumspicienti autem mihi, quemnam potissimum ei conferam, qui, cum viva esset Patrum Bibliotheca, sanctitatem morum gravitatemque priscam ita expressit, ut praestantissimorum quorumvis prisci aetui Theologorum imaginem referret, commodum ex omni antiquitatis choro occurrit **BASILIVS** ille **MAGNVS**, idque dicendi argumentum praebet, quod nec a veneratione, Diuo **ITTIGIO** debita, alienum, nec vestra, Auditores, attentione indignum fore spero.

BASILIVM, re pariter ac nomine **MAGNVM**, saeculum ab orbe instaurato quartum numerat in ornamentis, quae Ecclesiae dignitatem summa et ingenii, et doctrinae, et sanctitatis, meritorumque maximorum amplitudine vindicarunt. Saeculum hoc illud erat, quo non auspiciatus vllum orbi Christiano illuxit, siue in eius, **CONSTANTINI MAGNI** imperio pacati, felicitatem pulcherrimamque faciem oculos conuertamus, siue in doctores, quibus abundavit, fama meritisque illustres iuncteamur. Tulit illa aetas, ut e multis paucos nominem, **EVSEBIOS**, **ATHANASIOS**, **MACARIOS**, **CYRILLOS**, **EPHRAEMOS**, **GREGORIOS**, **AMPHILOCHIOS**, **EPIPHANIOS**, **CHRYSOSTOMOS**; **LACTANTIOS** item, **AMBROSIOS**, **HIERONYMOS**, **AVGVSTINOS**, pluresque alios, quorum nominibus venerabundus affurgit orbis vniuersus. Hos inter vixisse, his placuisse, hos praesentes doctrinae virtutisque habuisse spectatores, eosdemque admiratores, magna certe **BASILII** laus est. Nec minori **THOMAE** cedit laudi, qui anno saeculi superioris quadagesimo tertio, pridie Kalendas Decembris, illo ipso die, quo divinitus excitatus **LVTHERVS** Ecclesiae repurgandae negotium suscepisse fertur, secundis auspiciis lucem adspexit, ea tempestate natum esse, quae, si vlla vnquam, eruditissimis viris praestantissimisque coetus purioris doctoribus ferax fuit, nec modo illis coaeuum, sed et plerisque in deliciis fuisse. Non ego **HVLSE-MANNOS**, non **GEIEROS**, **KROMAYEROS**, **DANNHAVEROS**, **SCHMIDIOS**, **BEBELIOS**, **VARENIOS**, ceterosque immortalis memoriae Theologos commemorabo, qui iuuenis ad summa nitentis praeclaras dotes egregiosque conatus viderunt, vivosque amplissimis ornauerunt elogis; id quidem vere affirmare mihi posse videor, **THOMAE** admirabilem sacrae antiquitatis scientiam non modo externorum opinioni respondisse, ita ut, qui alias iniquissimi sunt Germanorum doctrinae existimatores, Itali, Galli, Angli, Belgae, omnia in eo absoluta ac perfecta agnouerint, conspirantibusque in eius laudem sententiis, multa atque eximia **ITTIGII** ornamenta crebris sermonibus et in publicum superantibus testimoniis praedicauerint; verum etiam virtutes tanto Praefule dignas, et cum exquisita sacrarum litterarum peritia et incredibili veritatis tuendae studio coniunctas, nostrorum fere omnium ora atque oculos in ipsum convertisse, eidemque sum-

1232
morum virorum fauorem conciliaſſe. Hunc FECHTIVS, ille erudi-
ta canitie venerandus Roſtochienſium Praeſul et Theologorum hodie
princeps, non aliter ſuſcepit, ac BASILIVM ſuum AMPHILO-
CHIVS, Iconienſium Antifites, eaque voluntatum longiſſimo quamuis
locorum interuallo diſiunctorum fuit conſenſio, vt, ſi idem velle atque
nolle ea demum vera amicitia eſt, FECHTIVS atque ITTIGIVS
perfectiſſimum et ad poſteritatis memoriam inſigne illius exemplum
praebuiffe videantur. Hunc CARPZO VII fratres, alter Lipſienſium
Theologus, alter ſupremus ſacrorum in Saxonia Antifites, fama meritis-
que immortales, tam impenſe amarunt, vt ipſos GREGORIOS, Na-
zianzi illum, hunc Nyſſae Episcopum, licet eorum in BASILIVM
intentiſſimus fuerit amor, benivolentia in ITTIGIVM ſuperarint.
Qui quidem, cum THOMAE, ſi ipſos ſuperſtites ei eſſe fata voluiſſent,
id, quod GREGORII BASILIO deſuncto praefiterunt, officium
libenter exſoluiffent, ſuisque elogiis amiſſimi viri manes condecoraſ-
ſent, non abſque diuiniore quodam nutu ac conſilio ſibi ſuperſitem
THOMAM eloquentiſſimum laudum ſuarum praeconem naſti ſunt,
quippe qui vtriuſque memoriam diſertiffimis orationibus, de hoc ipſo loco
dictis, aeternitati conſecrauit. Neque vero ceteros iam nominabo, a qui-
bus, dum viueret, amatus et aeſtimatus eſt THOMAS; omnes enim ita
mihi nominandi forent, quotquot reconditae eruditionis puriorisque
doctrinae amantes variam eius ſcientiam, et in ſanctiſſimae fidei no-
ſtrae capitibus aſſerendis orthodoxiae ſtudium perfectum habuere;
horum autem quem primo quemue ſecundo loco appellare debeam,
proſus ignoro; adeo reuerentia pariter ac in ITTIGIVM amore in-
ter ſe certare mihi videntur. Externorum autem ITTIGIANAE
eruditionis admiratorum vnus inſtar omnium ſit, qui in ſacrae antiqui-
tatis rerumque in Eccleſia geſtarum cognitione, omnibus facile conſen-
tientibus, principatum hodie tenet, doctiſſimus apud Britannos Canoni-
cus VVindeforienſis, GVILELMVS CAVEVS, qui quanti THO-
MAM fecerit, norunt mecum omnes, quibus venerandi ſenis alloquio
frui datum eſt. EPHRAEM ille, gente Syrus, Eccleſiaeque Edeſ-
ſenae Episcopus, cum BABILII fama excitatus Caefaream veniſſet, ob
morum ſtudiorumque ſimilitudinem mox ei amiſſimus factus eſt. CA-
VEVS ITTIGIVM licet nunquam viderit, tamen, ubi doctrinam
eius ex editis ab ipſo praeclaris ingenii monumentis cognouit, tanto in-
illum amore exarſit, vt amicitiam ipſius ſtatim ſibi expeteret, quam partam,
cum nihil ea praeftabilis ſibi putaret, per hos viginſi annos ſancte et con-
ſtanter ſeruauit. Vultisne, Auditores, vt, quantum CAVEVS IT-
TIGIO tribuerit, certi et indubitati documenti fide confirmem? Ec-
quod magis illuſtre, magisque luculentum teſtimonium dari poteſt, quam
quod ipſe nobis praebet GVILELMVS in litteris, quas ad THO-
MAM poſtremaſ dedit, ipſo quidem iam mortuo Lipſiam allatas? Si idem,
inquit, vngam ſtudiorum curſus amicorum animos arctius coniunxerit, in-
mutua noſtrum amicitia id fieri neceſſe eſt. Tu etenim omnis antiquitatis

Eccleſi.

Ecclesiasticae angulos eximia cura et diligentia perscrutatus es; Eandem et ego semitam, licet haud pari passu, calcaui, ab ineunte aetate hoc studiorum genere mire delectatus, at parum proficiuus. Conferatis, quaeso, cum his elogium, quo beatus Praeful CAVEVM insigniuit, cum de Bibliothecis Patrum tractatum ei offerret, et alterum alterius amicitia dignissimum fuisse intellegitis.

Set vd eo reuertatur, vnde nostra declinauit oratio, ille, de quo dicere coepimus, **BASILIVS** ortu suo illustrauit Caesaream, quam veteres tabulae atque monimenta Mazacam vocant, Tiberius autem Imperator nouo hoc cognomento honori Caesaris Augusti consecrauit, nobilissimam Cappadociae urbem atque metropolim, cuius et ipse Episcopus deinde factus est. Sunt tamen, qui Ponti Polemoniacy vrbi, Neocaesareae dictae, et Gregorio suo Thaumaturgo satis nobili, **BASILIVM** vindicare conantur. At **THOMAS** Lipsiae natus, in ea vrbe, quae mater foecunda doctorum hominum ore omnium celebratur, hanc illius gloriam suis natalibus egregie auxit atque firmavit. Non ego iam urbis, per totam Germaniam non modo, sed et per vniuersam fere Europam ac dissita ora satis celebris, mole quidem exiguae, at citiuum frequentia, commerciorum amplitudine, affluentibusque rerum omnium copiis, et litterarum inprimis atque artium optimarum studiis florentissimae, decora enarrabo; verum laudes eius alius decantandas relinquens, felicem praedico, quae illum genuit ciuem, quem postea ad grauissimum Praefulis munus euectum sacra sua omnium optime moderantem vidit.

Maiores **BASILIVS** ortus est claris spectatisque, quorum pietas ac in fide constantia, Maximino in Christianos atrociter saeuente, magnopere eluxit, clarumque ipsis inter Confessores nomen comparauit. Patrem habuit **BASILIVM**, virum sapientissimum, et communem virtutis magistrum, quem eo tempore Pontus proponebat, qui ipse etiam, si fides nonnullis habenda est, ad Episcopale fastigium peruenit, nec modo nomen filio dedit, sed et cum nomine virtutes, quibus ipse claruit, in eundem propagauit: matrem vero nactus est **EMELIAM**, sui nominis foeminam, hoc est, non minus forma eleganti quam mente pulchra praeditam, atque vel ideo singulari laude commemorandam, quod tam nobile pignus concepit, edidit, aluit, fouit, educauit. Tanta enim optimorum parentum in formando filii ingenio fuit cura, vt, labore inter se dispersito, pater quidem illis artibus, quibus aetas puerilis ad humanitatem informari solet, mater vero Christianae religionis principis ac pietate adolescentem imbueret. Pari felicitate usus est **THOMAS**, iis natus parentibus, qui nobilissima stirpe, auctoritate praecipua, pulcherrimisque virtutibus conspicui, futurum hoc familiae suae decus ingens atque ornamentum exemplo suo atque institutione potissimum effinxerunt. Pater namque ipsi erat **IOANNES ITTIGIVS**, ab **ITTIGIIS**, qui Schleusingam Franconiae meritis

b

tis

tis suis nobilitarunt, remque eius publicam optime gesserunt, genus trahens, auitaque eruditionis, quam in FRANCISCO, Gymnasii Schleusingensis instaurati primo Rectore, communis Germaniae praeceptor, PHILIPPVS, mirifice amavit, genuinus haeres; qui, domo paterna relicta, Lipsiam venit, domicilioque ibi constituto, Academiam egregie ornauit. Hic enim ille est ITTIGIVS, qui naturalem scientiam heic magno cum applausu docuit, quem Minus Principum Collegium et Philosophorum Ordo Collegam suum, tandemque Seniore optime merentem suspexit, cui Academia Decemuiratus dignitatem lubens meritoque obtulit, quemque eadem septies Rectorem venerata est, qui demandatos sibi fasces summa fide prudentiaque administruit. Iam vero quonam laudis titulo condigne appellabo THOMAE nostri matrem, SABINAM ELISABETHAM VVEINRICHIAM, ex nobilissima celeberrimorum Theologorum stirpe prognatam, atque omne sexus sui decus emendatissimis moribus complexam, quae talem omnino filio, qualem EMMELIA BASILIO suo, sese praebuit, nec modo tenerimo cum affectu complexa est, sollicitaque educavit, sed et animo eius, optima quippe pietatis magistra, quae pietissimi patris proba fuerat alumna, sacrarum litterarum amorem, debitamque aeterni Numinis reuerentiam a prima infantia instillauit; cuiusque adeo amorem atque fidem educando praestitam, sicuti BASILIVS matris EMMELIAE, beatus Praeful obseruantia, quanta potuit, maxima coluit, editoque scripto, cum, anno saeculi decimi septimi octogesimo, acerbissima morte sibi ereptam lugeret, publice testatus est, gratissimoque animo semper collaudauit.

BASILIVS, paterna institutione domi peracta, eruditionis inter externos augendae causa, primum quidem Antiochiam profectus est, quae tunc plena erat Graecarum artium et disciplinarum, ac inter ceteros, quibus affluebat, eruditissimos homines, LIBANIVM in primis fouebat, Sophistam clarissimum et Oratorem disertissimum; quo cum et magistro simul et amico noster familiarissime vteretur, celeriter antecellere omnibus ingenii gloria et eloquentiae laude coepit. Caesaream inde, nobilissimam Palaestinae urbem, scholisque celeberrimorum doctorum florentissimam, petens, sacrarum litterarum studium cum elegantiori doctrina optimo consilio coniunxit, insignesque adeo progressus fecit, vt expectationem omnium superaret. Neque tamen heic sese diutius, quam par erat, continuit generosus iuuenis impetus, sed ad alia ipsum loca, in quibus litterarum studia illis temporibus vehementer colebantur, pergere coegit. Itaque Byzantium, totius Orientis primariam urbem, adiit, eademque mox iterum relicta, Athenas commigravit, vt communem illam omnium artium atque sapientiae matrem salutareret. Tres agebant in ea vrbe tum temporis clarissimi viri, PROAERESIVS, ex Armenia oriundus, tamque excellenti ingenio, tantaque dicendi facultate praeditus, vt omnibus, ipsi etiam Caesari CONS TAN-
TI

1735

TI summae esset admirationi, quippe qui purpuratorum loco cum habuit, insulisque aliquot donauit; PROAERESIVS, inquam, ille, cui Romae statua ex aere consecrata fuit, additis verbis: REGINA RERV MROMA, REGI ELOQVENTIAE. Erat illic praeterea HIMERIVS, et ipse eloquentiae nomine clarus, atque IULIANO Imp. perfamiliaris. Ornabat vero etiam eodem tempore Athenas praesentia sua GREGORIVS Nazianzenus, litterarumque studia sibi felicissime tractabat. BASILIVS igitur laudatorum Rhetorum, PROAERESII atque HIMERII, scholas studiose frequentans, mox GREGORII, commilitonis sui, tanto tamque incredibili amore incendebatur, ut intimam cum eo amicitiam iniret, quam morum studiorumque similitudo ita coniugabat, ut non solum Athenis arctissima consuetudine coniuncti ambo viverent, verum etiam eandem amicitiam ad supremum vitae exitum, raro fidei atque constantiae exemplo, exercerent. Athenis posteaquam aliquamdiu commoratus fuisset, eademque absque GREGORIO suo vanam esse felicitatem cognouisset, reditum in patriam suscepit, ac in itinere LIBANIO Antiochiae salutato, ingentibus variae eruditionis ac diuinae eloquentiae copiis auctus, Caesaream reuersus est. Haec, Auditores, BASILII fuit studiorum ratio; nec aliam ITTIGIVM tenuisse, faciam ut intelligatis. Nam et ipse litteras humaniores a prima statim aetate edoctus est, et in schola patria, quae ad aedem D. Nicolai sacra sit, a clarissimorum praeceptorum optimaque ac priscae moris disciplinae laude tunc florebat, ab HORN-SCHVCHIO, aliisque doctissimis viris, priuatim vero a VALENTINO ALBERTI institutus, egregiae indolis documenta mature dedit. Graecis et Latinis litteris imbutus, decimo septimo aetatis anno Rostochium accessit, eoque delatus liberalissimarum artium studia, in natali sibi Academia coepta, duce CHRISTIANO KORTHOLTO, postea Kiloniensium Theologo celeberrimo, per biennium continuauit; tum vero diuiniore litteras sibi docentes, VARENIVM, SCHVCKMANNVM, MAVRITIVM, OTTONEM, COBABVM diligenter audiuit. Inde Lipsiam redux factus, SLVTERO, RAPPOLTO, FRANCKENSTEINIO atque THOMASIO, excellentissimis sapientiae et humanitatis doctoribus, se adiunxit, eorundemque doctrina ad capeffendos honorum gradus rite praeparatus, lauream a Philosophorum Ordine sibi ex merito oblatam suscepit, editisque documentis honorem ingenio atque industria partum praecclare decorauit. Neque tamen heic subsistit incredibilis nostri discendi ardor, nec parta iam scientia contentus erat ille, qui ad summum eruditionis fastigium omnibus viribus contendebat. Petenda igitur erat, quae animo eius perpetuo obuersabatur, Argentina, celeberrima tunc maximi nominis Theologorum atque litteratorum sedes. Huc igitur postquam ITTIGIVS venisset, quorum clarissima nomina tacita adhuc veneratione profecutus fuerat, DANNHAVEROS, SCHMIDTOS,

OS, FAVSTOS, BEBELIOS coram admiratus est, nec a scholis eorum vnquam se disiunxit, quorum ductu in intimos rerum diuinatum recessus penetrauit. Dicitur non potest, quam tenerrimo amore hunc disciplinae suae genuinum alumnium Theologi laudati readamauerint, in primis vero BEBELIVS, qui THOMAM non modo in scholam, sed domum quoque suam atque conuictum admisit, eidemque de *Forma Ecclesiae externa* disputandi copiam fecit, lumenque adeo praetulit ad exquisitissimam, quam inde consecutus est, doctrinae huius cognitionem. Praeter hosce Theologos, illustres insuper amicitias habuit cum Athenarum Argentoratensium LIBANIO, in dlytoque Polyhistore, BOECLERO, eique de rebus Turcicis illo tempore in scholis differenti assiduus adhaesit, quippe qui historiam sacram cum profana arctissimo vinculo cohaerere sciebat. Tot tamq; pulchris reconditae doctrinae elegantiorisque litteraturae ornamentis insignem, nec nisi aegre e complexu suo dimissum Argentina Lipsiae reddidit ITTIGIVM; haec autem futurum decus suam laetabunda recepit, cuius tamen aduentus opinionem omnium de eo superauit. Vix enim redierat, cum Philosophicam pariter atque Theologicam cathedram conscenderet, ac in illa quidem de *Montium Incendiis*, in hac vero, moderante KROMAYERO, praecceptore suo vna cum SCHERZERO fidelissimo, de *Tractu hominum ad Christum exaltatum*, grauitate ac erudite disputaret, multiplicemque doctrinam, ac in primis cum Poetica coniunctam diuinam dicendi facultatem omnibus demonstraret.

Iamque tempus erat, vt in publicam Ecclesiae lucem, primario loco dignus, ITTIGIVS produceretur. At vero, quemadmodum BASILIVS, Ecclesiae Caesariensis ministerio recens admotus, huic officio monasticam viuendi rationem praetulit, quam in Libya atque Aegypto maxima cum delectatione olim viderat; tanto eius fruendae desiderio incensus; vt in ipsas Ponti solitudines locaque deserta secederet, ac in illis cum GREGORIO suo, ceterisque, qui ibi conuenerant, amicis religiosam eandemque iucundissimam sibi vitae rationem iniret; ita THOMAS noster Academiae secessum, otiumque litterarium, cuius mira dulcedine afficiebatur, prae Ecclesiae dignitatibus, grauitate sua verendis, vnice expetebat, Ordiniq; Sapientum adscriptus, litteris humanioribus, in primis Poeticae dicendique arti, excellendis, tum vero etiam naturalis Philosophiae studio operam dabat. At Diuini Numinis prouidentia, quae BASILIVM ex eremo Pontica ad Ecclesiam reuocauit, ITTIGIVM quoque ex Musarum sinu ad sacra sua curanda prodire iussit, ac vtrumque per gradus a postremo fere ministerii loco ad supremum Praefulatus fastigium deduxit. Nam ille quidem in Ecclesia Caesariensi sacros primum libros lecitauit, et Diaconi munere functus est, inde Presbyter constitutus, postquam ordinem hunc per plures annos ornasset, tandem, anno saeculi quarti septuagesimo, EVSEBIO in Episcopali dignitate successit. Hic autem, anno millesimo

simo sexcentesimo septuagesimo primo, Ecclesiae Lipsiensis minister ordinatus, primum Pastoris in aede suburbana officium suscepit, hinc Diaconus in urbefactus est, ac ordine ad Archidiaconatum delatus muneri hic per duodecim annos praefuit, demumque, G. LEHMANNO ad meliorem vitam translate, ad Praefulatum coniunctasque cum illo dignitates peruenit. Videntis, Auditores, BASILII aq̄ue ITTIGII exemplo, illos demum optimos esse Ecclesiarum rectores atque Episcopos, qui, ordine ministerii rite seruato, postquam bene meruerunt, eliguntur. Nauticam legem omnes laudamus, quae gubernatori futuro remos primum tradit, deinde ad proram ipsum collocat, sicque adeo, prioribus muneribus commissis, tandem post diuturnam remigationem ac ventorum obseruationem ad gubernacula constituit. Eadem rei militaris est ratio, isque omnium optimus iure censetur imperator, qui miles ante stipendia meruit. Nec aliter de sacro ordine iudicauit sanctissimus quondam Ecclesiae doctor, CYPRIANUS, melioresque et magis exercitatos Dei ministrosae Praefules fieri, qui per gradus in Ecclesia ascendunt, vere grauiterque pronunciauit.

BASILII quidem sempiternis laudibus celebratur fides atque prudentia, qua is Episcopus Ecclesiam administrauit, effecitque, ne quid detrimenti illa caperet, Arijque asseclis, nominatim EUSTATHIO, restitit, nec VALENTIS Imperatoris conminationibus a veritatis tuendae studio abduci se passus est. Et THOMAS certe, si quis vnquam Episcopus, pro grege fidei suae demando vigilauit, munerisque sui partes ex voto omnium peregit, studio autem atque industria BASILIO MAGNO MAIOREM se praebuit, quippe qui non modo curis amplissimi sacerdotii, sacrique Consistorii negotiis, verum etiam grauisimae Academiae occupationibus districtus, tot concatenatis laboribus unus suffecit. Idem enim ille Ecclesiae Praefulatum simul et Doctorem Theologi in Academia munus communi applausu maximaque omnium cum admiratione gessit. Et illo quidem iam tempore, quo Diaconatum ingressus est, doctrinae suae copias et reconditam inprimis antiquitatis sacrae scientiam insigni discipulorum commodo expromere, scholisque priuatis explicare coepit, ac inde docendo, pariter atque luculenta eruditionis monumenta edendo, famam suam gloriamque quotidie magis magisque auxit; tum vero in solenne eruditi certaminis spectaculum progressus, *Animaduersiones ad Censuram Facultatis Theologicae Parisiensis de Privilegio Sedis Apostolicae, de controversiis fidei iudicandi, in Sorbona latam*, a se conscriptas, docte solideque vindicauit, suoque adeo merito obtinuit, ut Licentia supremos consequendi honores a Venerando Theologorum Collegio ipsi concederetur. Publicum inde doctorem, anno superioris saeculi septimo et nonagesimo, ITTIGIUM Academiae concessit Augustissimi Regis nostri atque Electoris fauor, quo dignum se vt illa ostenderet, THOMAM supremis honoribus atque priuilegiis Ordinis Theologici, et illustri Misencensis Canonatus dignitate vltro libenterque ornauit. Neque tamen ille muneratque dignitates, quas adeptus erat, praemia exhausti laboris, pro portu, vbi conquisceret, habuit, sed talem tamque gnauum ac industrium se praefecit, vt satisfaceret omnibus, et quantum coetum administrationi suae creditum praefidio, tantum Academiam institutione ingeniique documentis illustraret.

BASILII doctrinae pariter atque diligentiae testes super sunt tot pretiosissima, quae ille condidit, quaeque ab omnibus, qui Patrum scripta versare solent, non sine sacro quodam horrore euolui solent, volumina; tot eius orationes atque epistolae,

tam

tam doctae, tamque elegantes, ut nihil fere in tota antiquitate Ecclesiastica magis eruditum magisque venustum inueniatur. Graue non minus atque firmum de ITTIGII eruditione studioque indefesso testimonium reddunt tot excellentes ingenii foetus, quos in usum subinde publicum edidit, praesertim ii, quibus absolutam historiae et omnis antiquitatis sacrae scientiam declarauit, neque suos tantum ciues, sed et externos, licet religione disidentes, in sui admirationem traxit. Testes appello *Commentarium de Haeresiarchis acui Apostolici eique proximi; Prolegomena ad Iosephum; Bibliothecam Patrum Apostolicorum Graeco Latinam; Supplementum Operum Clementis Alexandrini; Historiam Synodorum in Gallia a Reformatis habitatarum; de Bibliothecis & Catenis Patrum tractatum*; omniumque praestantissimum opus, quod *Historiae Ecclesiasticae selecta capita* complectitur, quodque morte beatissimi viri interruptum fuisse orbis literatus magnopere dolet. Praeclara haec sunt monumenta, abundantemque ITTIGII doctrinam facile confirmant; quae, si cum ceteris industriae eius testimoniis conferantur, inimitabilem prorsus illam demonstrant. Testes, inquam, praeter illa, quae modo laudauimus, sunt *Acta*, quae haec loci publicantur, *Eruditorum*, quibus ille orandis praecipuam operam impendit; testes tot litterarum commercia, quae cum eruditissimis hominibus maximique nominis Theologis coluit; testis est celebratissima Bibliotheca, quam non minore iudicio quam sumtu atque studio conquisiuit, tamque eleganti ordine ipse disposuit, ut in perfecta omnibusque numeris absoluta Bibliotheca Sacrae exemplum proponi queat. Neque enim beatus Praeful, quod plerumque usu venire solet, ad vanam ostentationem locupletissimam Bibliothecam instruxit, nec adeo LUCIANI censuram meruit, sed ut sibi aliisque prodesset, exquisitissimos codices comparauit, tamque diligenter diurna nocturnaue manu illos versauit, ut nullus facile maioris momenti fuerit liber, cui non ANEΓΝΩΣΘΗ suum, doctissimi illius Constantinopolitani Patriarchae, PHOTII, exemplum secutus praefixerit, fatis luculento documento, conditorem Bibliothecae, ipsum fuisse spirantem Bibliothecam, viuumque Museum. Nec aliter quisquam nostrum de ITTIGIO existimauerit, qui vidimus nouimusque virum, in quo tanta tamque singularis inerat memoriae facultas, ut haberet in numerato, quicquid omnis acui elegancia complectitur, quicquid in historiarum monumentis reconditum ac inprimis curiosum reperire licet.

Sed age, quoniam de ITTIGII eruditione dicere coepimus, propius illam cum BASILII doctrina nunc conferamus. Diuinam Caesariensium Antistitis dicendi facultatem et consummatam eloquentiam fatis superque loquuntur orationes sacrae atque homiliae, quae ab ipso olim recitatae, posteaque litterarum monumentis mandatae, ad nostram peruenerunt aetatem. Ipsi praestantissimi dicendi artis magistri, maximeque idonei harum rerum arbitri atque iudices, LIBANIUS, PHOTIUS, PHILOTHEUS, ceterique, PLATONEM in eo vel DEMOSTHENEM reuixisse testantur; adeo in oratione eius micat summus elocutionis nitor, summaque perspicuitas, qua, si ERASMO fidem habemus, totius antiquitatis oratores superauit. Nos vero nonne BASILIUM in ITTIGIO reuixisse credamus, qui in concionem facilitatem eius atque suauitatem, in disserentium cathedram eiusdem neruos atque robur afferre solebat. Vos appello, Patres et Cives, qui ITTIGIUM ad populum verba facientem, qui graviter eundem disputantem audiistis. Romanae autem eloquentiae vires in hoc ipso, quem teneo, fugestu semel iterumque explicauit, cum CARPZOUIOS fraeres orator discretissimus

1289
tissimus laudaret, ut adeo hoc ipsum sapientiae templum, & hi atrati parietes, & haec rostra Romani eloquii decus in ITTIGIO sibi ereptum hodie lugere mihi videantur. BASILIUS interioris Philosophiae callentissimus, humanioribus autem litteris ita deditus erat, ut ad unguem teneret, quicquid eximium est apud Historicos, Poetas, Oratores et gentium scriptores tantum non omnes, quippe quorum lectionem peculiari commentatione egregie vindicavit. Quae cuncta in THOMAM perbelle conueniunt, quem Philosophorum, veterum pariter atque recentiorum, placitis olim imbutum, cum ceteras Philosophiae partes atque disciplinas calluisse, tum in ipsa naturalis scientiae mysteria penetrasse nouimus, quique omnis litteraturae elegantiam cum Theologia ita coniunxit, ut utriusque gloriam exhaustisse videatur. Inprimis autem Poesi, qua excelluerat iuuenis, senior grauiore curas atque cogitationes interdistingueret, ipsosque acerbissimos morbi dolores lenire solebat. Exemplum vobis sisto Elegos, quos morti vicinus celeberrimo Academiae Altdorfinae doctore, C. S. ONNTAGIO, inscripsit, et Historiae Ecclesiasticae seculi primi selectis capitibus praefixit, quibus nihil tersius est, nihil venustius, quique ipsos artifices in admirationem trahunt. Taceo iam illam, de qua supra dixi, diuiniorem litterarum et antiquitatis sacrae cognitionem, qua ITTIGIO BASILIO superiorem discessisse nemo dubitauerit.

Quemadmodum vero diuus Praeful Caesariensis Antistitis doctrinam accurate expressit, ita mores quoque ac virtutes illius exhibuisse mihi videtur. Vitae solitariae amantissimus erat ille, monasticique instituti, quod in Aegyptiis probatur, primus in Ponto atque Cappadocia auctor coelibatuum matrimonio praetulisse fertur. THOMAS quidem ad matrimonium, ast sero, accessit, & quadragenario maior uxorem duxit SOPHIAM ELISABETHAM BOESCHENIAM, IO. SIGISMUNDO SULZBERGERO, Schleusingenfi Praefecto, superstitem, nobilissimam rectissimique moris matronam; sed eadem proximo sequente anno, quam ei nupsit, sine prole extincta, inde ab illo tempore solus vixit, et in fratre vnico, NICOLAO ITTIGIO, quod illustre Ictorum Ordinis decus eodem cum THOMA mense, insigni Academiae damno, elatum, non sine horum parietum sensu quodam ac dolore nominare mihi videor, omne praesidium habuit. Hi enim fratres vere germani, non aliter ac fratres, BASILIUS atque GREGORIUS, Nyssenus ille Episcopus, hoc est, coniunctissimi vixerunt, eundemque inter se amorem ad extremum vitae exitum summa fide atque constantia exercuerunt. Virtutes autem BASILII, modestia, temperantia, in aduersis constantia, et in pauperes liberalitas, cum summa pietate coniunctae, ac in illustri iam dudum positae monumento, tam mirifice in THOMA exsplenduerunt, vobisque, Auditores, adeo cognitae sunt atque perspectae, ut iis commemorandis facile superfedere queam. In manifesta quippe gloriae luce positum est, quam rite religioseque beatus Praeful Deum veneratus fuerit, a quo primordia agendi semper capiebat, quanta mentis contentione, genibus provolutus precesque fundens, tremendum Numen adorauerit, quanto quamque indefesso studio veritatem coelestem seruare pariter atque vindicare allaborauerit, quanta mentis constantia grauisissimi muneris molestias, maleferiorum hominum iniurias, ipsosque acutissimos calculi dolores tulerit, quam charus omnibus et iucundus vixerit, quanta promptitudine pauperes alendos susceperit, stipemque petentibus dederit, quam pulchre denique doctrinam, quam ore professus est, vita moribusque representarit.

Ad extrema vocor, atque de exitu tanti viri, quem omnes non longiore modo vita, sed immortalitate dignissimum iudicauimus, dicendum mihi superesse video. Postquam enim, qui firmissima semper valetudine antea usus fuerat, ab aliquot inde annis acerrimos perpetuosque quasi dolores, quibus ex calculo vesicae misere affligebatur, expertus fuisset, tandem viribus fractis anno superiore decubuit, ipsisque Idibus Aprilis, anno aetatis suae sexto et sexagesimo, piam animam exspirauit. Caesariensis ille Antistes, cum morbo et laboribus confectus, lectoque affixus esset, ultima sibi iam instare sentiens ad fatalem horam bene se composuit, fiduciaque plenus in ipso mortis articulo exclamauit: *In manus tuas, Domine, commendo animam meam*; euocatusque sic de statione sua lactus discescit. Pari modo Divus Lipsiensium Praeful in extremo vitae actu pietatem declarauit, et humana despiciens ad IESUM Seruatorem suum se erexit, ac in ejusdem salutari merito conquirens animam ei reddidit, vitamque adeo pie gestam placida morte terminauit.

Nihil iam restat, Auditores, quam ut Graecae Ecclesiae, quae BASILII, de se optime meriti, natalem anniuersaria religione colendum, solemni ritu consecrauit, institutum sequamur, memoriamque THOMAE ITTIGII sancte diligenterque conseruemus, et quandocumque datur occasio, subinde renouemus, tum vero ad effigiem illius omni studio nos componamus.

D I X I

1229
3

ORATIO. PARENTALIS

DIVI

THOMAE. ITTIGII

S. THEOLOGIAE. DOCTORIS. ET. PRO
FESSORIS. PVBLICI. COLLEGII. THEOLOGICI. ET. CON
SISTORII. ELECTORALIS. ATQVE. DVCALIS. ASSO
RIS. CANONICI. MISENENSIS. AD. D. NICOLAI
PASTORIS. ET. DIOECESEOS. LIPSIENSIS
SVPERINTENDENTIS

VIRI. DE. ECCLESIA. ATQVE. ACADEMIA
OPTIME. MERITI

IMMORTALI. MEMORIAE

SACRA

DIXIT

IN. MAIORI. PRINCIPVM. COLLEGIO
IN. FREQVENTISSIMA. PATRV. CIVIVMQVE. CORONA

D. XVII. KALEND. MAIL. A. C. M. DCC. XI

CHRISTIANVS. FRIDERICVS. BOERNERVS
S. TH. D. SACRARVM. HVMANIORVMQ. LITTERARVM
PROF. PVBL. COLL. MAIORIS. PRINCIPVM. COLLEGA. ACADEMIAE
BIBLIOTHECARIVS. ET. ORDINIS. PHILOSOPHICI.
H. T. DECANVS

LIPSIAE. LITERIS. IO. SAMV. FISCHERII

